JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
JÁN MAZÁK
11 päivänä toukokuuta 2010[1]

1. Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz (Saksa) on esittänyt ennakkoratkaisupyynnön, jossa se esittää unionin tuomioistuimelle kysymyksiä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1782/2003 44 artiklan tulkinnasta.[2] Pääasian asianosaiset riitelevät tiettyjen – ympäristönsuojeluun ja maataloustuotantoon käytettävien – alojen huomioon ottamisesta tilatukioikeuksien vahvistamisessa.

I Asiaa koskevat oikeussäännöt

2. Asetuksessa N:o 1782/2003 säädetään tilatukijärjestelmäksi kutsutusta viljelijöiden tilatuen muodosta.

3. Asetuksen N:o 1782/2003 2 artiklan mukaan ”tilalla” tarkoitetaan ”kaikkia viljelijän johtamia, saman jäsenvaltion alueella sijaitsevia tuotantoyksiköitä” ja ”maataloustoiminnalla” tarkoitetaan ”maataloustuotteiden tuotantoa, kasvatusta tai viljelyä, myös sadonkorjuuta, lypsämistä ja tuotantoeläinten kasvatusta ja pitoa, tai maan säilyttämistä viljelyn ja ympäristön kannalta hyvässä kunnossa, kuten 5 artiklassa säädetään”.

4. Asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklassa todetaan tukioikeuksien käytöstä seuraavaa:

”1. Tukioikeudesta, johon liittyy tukikelpoinen hehtaari, maksetaan tukioikeuden mukaisesti vahvistettu määrä.

2. ’Tukikelpoisilla hehtaareilla’ tarkoitetaan tilan maatalousalaa, joka on ollut peltona tai pysyvänä laitumena, lukuun ottamatta pysyvillä kasveilla, metsänä tai muussa kuin maatalouskäytössä olleita aloja. – –

1 – Alkuperäinen kieli: englanti.

2 – Yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä sekä asetusten (ETY) N:o 2019/93, (EY) N:o 1452/2001, (EY) N:o 1453/2001, (EY) N:o 1454/2001, (EY) N:o 1868/94, (EY) N:o 1251/1999, (EY) N:o 1254/1999, (EY) N:o 1673/2000, (ETY) N:o 2358/71 ja (EY) N:o 2529/2001 muuttamisesta 29.9.2003 annettu asetus (EUVL L 270, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 19.12.2006 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 2013/2006 (EUVL L 384, s. 13; jäljempänä asetus N:o 1782/2003).

3. Viljelijän on ilmoitettava viljelylohkot, jotka vastaavat tukioikeuksiin liittyvää tukikelpoista hehtaarimäärää. Ylivoimaista estettä tai poikkeuksellisia olosuhteita lukuun ottamatta, kyseisten lohkojen on oltava viljelijän käytössä vähintään 10 kuukautta alkaen päivästä, jonka jäsenvaltio vahvistaa, kuitenkin aikaisintaan 1 päivästä syyskuuta sitä vuotta edeltävänä kalenterivuotena, jona tilatukijärjestelmään osallistumista koskeva hakemus jätettiin.

––”

5. Komission asetuksen (EY) N:o 795/2004 [3] 2 artiklassa säädetään, että ”asetuksen (EY) N:o 1782/2003 III osastossa ja tässä asetuksessa tarkoitetaan:

a) ’maatalousmaalla’ pellon, pysyvien laidunten ja pysyvien viljelmien kokonaispinta-alaa;

b) ’pellolla’ komission asetuksen (EY) N:o 796/2004 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua ’peltoa’;

––

e) ’pysyvillä laitumilla’ komission asetuksen (EY) N:o 796/2004 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja ’pysyviä laitumia’;

––”

6. Toisaalta asetuksen N:o 796/2004 [4] 2 artiklassa säädetään, että ”tässä asetuksessa sovelletaan seuraavia määritelmiä:

1. ’Pelto’ tarkoittaa kasvien tuotantoa varten viljeltyä maata ja kesannoitua maata tai maata, joka säilytetään maatalouden ja ympäristön kannalta hyvässä kunnossa asetuksen (EY) N:o 1782/2003 5 artiklan mukaisesti, riippumatta siitä, onko kyseisellä maalla kasvihuoneita tai kiinteä tai irtonainen suoja.

2. ’Pysyvä laidun’ tarkoittaa maata, jota käytetään heinäkasvien tai muiden nurmirehukasvien kasvattamiseen joko luonnollisesti (itseuudistuva) tai viljelemällä (kylvämällä) ja joka ei ole vähintään viiteen vuoteen kuulunut tilan viljelykiertojärjestelmään, lukuun ottamatta neuvoston asetuksen (EY) N:o 1251/1999

3 – Yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1782/2003 säädetyn tilatukijärjestelmän täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 21.4.2004 annettu asetus (EUVL L 141, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 29.10.2004 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 1974/2004 (EUVL L 345, s. 85; jäljempänä asetus N:o 795/2004).

4 – Yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1782/2003 säädettyjen täydentävien ehtojen, tuen mukauttamisen ja yhdennetyn hallinto- ja valvontajärjestelmän soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 21.4.2004 annettu komission asetus (EY) N:o 796/2004 (EUVL L 141, s. 18), sellaisena kuin se on muutettuna 11.2.2005 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 239/2005 (EUVL L 42, s. 3; jäljempänä asetus N:o 796/2004).

[(EYVL L 160, s. 1)] 6 artiklan mukaisiin kesannointijärjestelmiin kuuluvaa maata, asetuksen (EY) N:o 1782/2003 54 artiklan 2 kohdan ja 107 artiklan mukaisiin kesannointijärjestelmiin kuuluvaa maata, neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2078/92 [(EYVL L 215, s. 85)] mukaisesti kesannoituja aloja ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1257/1999 [(EYVL L 160, s. 80)] 22, 23 ja 24 artiklan mukaisesti kesannoituja aloja;

8. Rheinland-Pfalzin osavaltion kanssa tehdyn viljelysopimuksen mukaan Niedermair-Schiemann saa käyttää vastikkeetta, mutta ammatillisen yhteisön maksuja vastaan noin viiden hehtaarin suuruisia aloja niittyinä ja laitumina tietyin rajoituksin. Näitä aloja ei saa niittää 1.11. ja 15.6. välisenä aikana. Niittoa ei saa suorittaa imuniittokoneella tai lieriöniittokoneella. Toisen niittokerran sijaan on lampaiden ja vuohien laiduntaminen mahdollista vuorolaidunnuksen tai valvotun laidunnuksen muodossa, jolloin laiduntamisen kestosta on sovittava maisemansuojeluviranomaisten kanssa.

__”

II Asian tosiseikat ja ennakkoratkaisukysymykset

7. Tämä ennakkoratkaisupyyntö liittyy kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaan asiaan, jossa Aufsichts- und Dienstleistungsdirektion, Trier (valvonta- ja neuvontavaltuuksia käyttävä hallinnollinen elin, jäljempänä ADD) ja Landkreis Bad Dürkheim (maapiiri, jäljempänä Landkreis) riitelevät tietyn alan (jäljempänä kyseinen maa) huomioon ottamisesta Astrid Niedermair-Schiemannin tilatukioikeuksien vahvistamisessa vuosien 2005 ja 2006 tilatukijärjestelmässä. Niedermair-Schiemann viljelee maatilaa, jolla kasvatetaan lampaita. Hän ei omista kyseistä alaa, mutta hän saa käyttää sitä sopimuksen perusteella.

9. Landkreisin kanssa tehdyn hoito- ja viljelysopimuksen mukaan Niedermair-Schiemann on ”toimeksiannon vastaanottajana” velvollinen hoitamaan ja viljelemään ympäristönsuojelun edun mukaisesti tiettyjä aloja, joiden pinta-ala on yhteensä noin 35 hehtaaria. Tästä hänelle maksetaan 13 870 euron suuruinen vuotuinen korvaus. Hänen on noudatettava tiettyjä sopimusvelvoitteita sekä muita – esimerkiksi laiduntamisen intensiteettiä koskevia – ympäristönsuojeluviranomaisten ohjeita ja häntä tuetaan ympäristönsuojeluviranomaisten hoitotoimenpitein, kuten maa-alojen alustavan niiton sekä kolmansien osapuolten suorittamien pensaikonraivausja aluskasvillisuuden raivaustoimenpiteiden avulla.

10. Niedermair-Schiemann ilmoitti kyseisen maan maatalouden tukihakemuksissa tilaan kuuluvaksi pysyväksi laitumeksi. Hänelle myönnettiin 20.2.2006 tehdyllä päätöksellä tukioikeudet peltomaalle ja laidunmaalle. Tätä päätöstä muutettiin 14.5.2007 tehdyllä päätöksellä annetun ministeriön ohjeen mukaisesti sillä perusteella, että viljelysopimusten perusteella käytetyt alat eivät olleet tukikelpoisia. Niedermair-Schiemann haki oikaisua tähän päätökseen Landkreisin oikeudellisten asioiden komitealta, joka kumosi edellä mainitun muutospäätöksen. Verwaltungsgericht (hallintotuomioistuin) hyväksyi 2.7.2008 antamallaan tuomiolla Landkreisin kumoamispäätöksestä tehdyn valituksen, kumosi oikaisuvaatimuksesta tehdyn päätöksen ja vahvisti siten 14.5.2007 tehdyn muutospäätöksen. Tähän tuomioon on haettu muutosta kansalliselta tuomioistuimelta, joka päätti, että on tarpeen esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko kyseessä asetuksen (EY) N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu ’maatalousala’ myös silloin, kun sitä tosin käytetään myös maataloustarkoituksiin (lampaiden laiduntamiseen), mutta se palvelee pääasiallisesti maisemanhoidon ja ympäristönsuojelun tavoitteita?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi:

Onko ala asetuksen (EY) N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla muussa kuin maatalouskäytössä, jos sitä käytetään pääasiallisesti ympäristönsuojelutarkoituksiin, tai ainakin, jos viljelijän on ympäristönsuojelutavoitteiden saavuttamiseksi noudatettava ympäristönsuojeluviranomaisten ohjeita?

3) Jos katsotaan, että kyseessä on maatalousala (ensimmäinen kysymys), joka on myös maatalouskäytössä (toinen kysymys):

Onko sen edellytyksenä, että maatalousalan katsotaan kuuluvan tilaan (asetuksen (EY) N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu tilan maatalousala),

a) että se on tilan käytettävissä vastiketta vastaan vuokrasopimuksen tai muun vastaavanlaisen väliaikaisen liiketoimen perusteella?

b) Jos a kohdan kysymykseen vastataan kieltävästi, vaikuttaako alojen luokittelemiseen tilaan kuuluvaksi alaksi se, että ala annetaan tilan käyttöön vastikkeetta tai vain ammatillisen

yhteisön maksuja vastaan käytettäviksi tietyllä tavalla ja rajoitetun ajan ympäristönsuojelutavoitteiden mukaisesti?

c) Jos a kohdan kysymykseen vastataan myöntävästi, vaikuttaako alan luokittelemiseen tilaan kuuluvaksi alaksi se, että viljelijä on velvoitettu suorittamaan kyseisellä maalla tiettyjä toimenpiteitä korvausta vastaan?"

11. Landkreis, ADD, Niedermair-Schiemann, Saksan hallitus ja Euroopan komissio ovat esittäneet kirjallisia huomautuksia. Kaikki edellä mainitut osapuolet Saksan hallitusta lukuun ottamatta sekä Puolan hallitus osallistuivat 4.2.2010 pidettyyn istuntoon.

III Arviointi

A *Asianosaisten keskeiset lausumat*

12. ADD toteaa toisen kysymyksen osalta, että ympäristönsuojeluun tarkoitetun maan käyttö ei ole maataloustoimintaa. Se katsoo kolmannen kysymyksen osalta, että ympäristönsuojelua koskevien sääntöjen alainen maa ei voi olla asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu maatalousala. Tämä edellyttäisi, että maa – toisin sanoen mainitun asetuksen 2 artiklassa tarkoitetut tuotantoyksiköt – ovat tilan johtamia. Johtamisen käsite kuitenkin edellyttää rajoittamatonta käyttöoikeutta maahan sen maatalouskäytön osalta.

13. Landkreis esittää, että maatalous- ja ympäristöolosuhteiden säilyttämiseen tarkoitettu maa on asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu maatalousala. Ympäristönsuojelusta vastaavan viranomaisen antamilla ohjeilla ei ole vaikutusta tähän päätelmään. Landkreis toteaa kolmannesta kysymyksestä, että asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 3 kohdassa ei säädetä, onko kyseinen ala katsottava oikeudellisesti viljelijän tilaan kuuluvaksi ja millä tavoin tämä on tehtävä. Maan antaminen käyttöön vastikkeetta tai maan

laiduntamisesta maksettava korvaus ei vaikuta siihen, katsotaanko maa tiettyyn tilaan kuuluvaksi.

14. Niedermair-Schiemann toteaa ensimmäisestä kysymyksestä, että ala, jota tosiasiallisesti käytetään asetuksen N:o 796/2004 2 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettuna ”peltona” tai mainitussa artiklassa tarkoitettuna ”pysyvänä laitumena” on edelleen asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu maatalousala, vaikka sen ensisijainen käyttötarkoitus olisikin maisemansuojelu ja ympäristönsuojelu. Hän katsoo toisen kysymyksen osalta, että ala on asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohdan mukaisessa maatalouskäytössä, vaikka maataloustoiminnan ensisijainen tarkoitus olisikin ympäristönsuojelu. Hänen mukaansa sillä ei ole juurikaan merkitystä, että viljelijän on – sopimuksen tai lainsäädännön perusteella – noudatettava ympäristönsuojeluviranomaisten ohjeita. Niedermair-Schiemann toteaa kolmannesta kysymyksestä, että maatalousalan katsominen tilaan kuuluvaksi (asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu tilan maatalousala) ei edellytä siviilioikeudellista sopimusta. Tämän vuoksi alan antamiseksi tilan käyttöön ei hänen mukaansa tarvita vuokrasopimusta tai muuta vastaavanlaista väliaikaista liiketointa vastiketta vastaan. Se, että maatalousala katsotaan tilaan kuuluvaksi vastikkeetta tai vain ammatillisen yhteisön maksuja vastaan käytettäviksi tietyllä tavalla ja rajoitetun ajan ympäristönsuojelutavoitteiden mukaisesti, ei estä kyseisen alan katsomista tilaan kuuluvaksi. Niedermair-Schiemannin mukaan tämä johtuu siitä, että nykytilanteessa viljelijän toiminta ei ole yksinomaan kolmansien osapuolten määrittelemää. Lisäksi se, että tilan viljelijä on – sopimuksen tai maataloutta ja ympäristöä koskevien velvoitteiden perusteella – velvollinen suorittamaan kyseisellä alalla tiettyjä toimenpiteitä korvausta vastaan, ei estä alan katsomista tilaan kuuluvaksi asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

15. Saksan hallituksen mielestä ensimmäiseen kysymykseen on vastattava siten, että ala on edelleen asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu maatalousala, kun sitä käytetään paitsi laitumena maataloudessa myös maisemansuojeluun ja ympäristönsuojeluun. Saksan hallitus katsoo tämän pitävän paikkansa silloinkin, kun viimeksi mainitut käyttötarkoitukset ovat ensisijaisena tavoitteena. Saksan hallitus toteaa toisesta kysymyksestä, että se, että maataloustoiminta myös – tai jopa ensisijaisesti – edistää ympäristönsuojelua, tai se, että viljelijän on pyrkiessään saavuttamaan ympäristönsuojelutavoitteet noudatettava ympäristönsuojeluviranomaisten ohjeita, ei estä alan katsomista maataloustoimintaan kuuluvaksi. Kolmannen kysymyksen osalta Saksan hallitus katsoo, että jotta maataloustoimintaan

käytettävä maatalousala voidaan katsoa tilaan kuuluvaksi (asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu tilan maatalousala), kun ala annetaan tilan käyttöön rajoitetuksi ajaksi, on välttämätöntä, että viljelijä hoitaa alaa. Saksan hallituksen mukaan ei kuitenkaan ole välttämätöntä, että maatalousala annetaan käyttöön vastiketta vastaan. Sen toteamiseksi, hoitaako viljelijä alaa, on suoritettava kaikkien merkityksellisten seikkojen kokonaisarviointi. Riippuen kunkin asian olosuhteista – erityisesti sääntelyrajoitusten laajuudesta ja toisen sopimusosapuolen sääntelyvaltuuksista – luvan antaminen maatalousalojen tietynlaiseen käyttöön ja rajoitetuksi ajaksi ympäristönsuojelutavoitteiden mukaisesti näyttäisi viittaavan siihen, ettei maatalousaloja pitäisi lukea niitä käyttävään tilaan kuuluvaksi, koska viljelijä ei hoida näitä aloja. Saksan hallituksen mukaan kuitenkin se, että tilan viljelijä on velvollinen suorittamaan kyseisellä alalla tiettyjä toimenpiteitä korvausta vastaan, periaatteessa estää alan katsomisen tilaan kuuluvaksi.

16. Komissio ehdottaa ennakkoratkaisukysymysten uudelleen muotoilemista ja katsoo, että niihin on vastattava seuraavasti. Ensinnäkään asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohta ei estä alojen katsomista ”tukikelpoisiksi hehtaareiksi”, kun niitä pääasian kaltaisessa tilanteessa käytetään ensisijaisesti maisemansuojeluun ja ympäristönsuojeluun tai kun kyseisillä aloille harjoitettavalla toiminnalla on tällainen ensisijainen tarkoitus. Toiseksi asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan on komission mukaan pääasian kaltaisessa tilanteessa tulkittava tarkoittavan, että alojen voidaan katsoa kuuluvan tilaan tilatukijärjestelmän nojalla: a) riippumatta vuokrasopimuksen tai muun vastaavanlaisen väliaikaisen liiketoimen olemassaolosta vastiketta vastaan silloinkin, kun alat annetaan tilan käyttöön vastikkeetta tai vain ammatillisen yhteisön maksuja vastaan, b) huolimatta siitä, että viljelijän on noudatettava ympäristönsuojeluviranomaisten ohjeita tai että tilan viljelijä on velvollinen suorittamaan kyseisellä alalla tiettyjä toimenpiteitä korvausta vastaan tai c) silloinkin, kun aloihin kohdistuu tiettyjä rajoituksia rajoitetun ajan.

17. Puolan hallitus totesi, että sen kanta vastaa pääosin komission kantaa.

B *Arviointi*

1. Ensimmäinen ja toinen kysymys

18. Katson, että ensimmäistä ja toista kysymystä on tarkasteltava yhdessä.[5] Kansallisen tuomioistuimen ensimmäinen kysymys koskee sitä, onko kyseessä asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu ”maatalousala” myös silloin, kun sitä tosin käytetään maataloustarkoituksiin (lampaiden laiduntamiseen), mutta se palvelee pääasiallisesti maisemanhoidon ja ympäristönsuojelun tavoitteita. Kansallisen tuomioistuimen toinen kysymys koskee sitä, onko ala asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla muussa kuin maatalouskäytössä, jos sitä käytetään pääasiallisesti ympäristönsuojelutarkoituksiin tai ainakin jos viljelijän on ympäristönsuojelutavoitteiden saavuttamiseksi noudatettava ympäristönsuojeluviranomaisten ohjeita.

19. Asetukseen N:o 1782/2003 liittyvässä asiassa Horvath[6] yhteisöjen tuomioistuimen suuri jaosto totesi muun muassa, että ”siltä osin kuin ympäristönsuojelun, joka on yksi yhteisön päätavoitteista, vaatimukset on EY 6 artiklan mukaan ’sisällytettävä – – yhteisön politiikan ja toiminnan määrittelyyn ja toteuttamiseen’, ympäristönsuojelu on katsottava tavoitteeksi, johon pyritään myös yhteisessä maatalouspolitiikassa”.

20. Yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteet ja ympäristönsuojelun tavoitteet eivät sulje toisiaan pois; pikemminkin niitä on pidettävä toisiaan täydentävinä. Tämä on tärkeää, sillä ennakkoratkaisukysymyksistä voidaan otaksuttavasti päätellä, että kansallinen tuomioistuin piti näitä tavoitteita vastakkaisina.

21. Asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohdan sanamuodosta voidaan todeta, että sen mukaan ”tukikelpoisilla hehtaareilla” tarkoitetaan tilan ”maatalousalaa”, joka on ollut ”peltona” tai ”pysyvänä laitumena”, lukuun ottamatta pysyvillä kasveilla, metsänä

5 – Komissio ehdotti, että tuomioistuimen olisi muotoiltava ennakkoratkaisukysymykset uudelleen. Jotta kansalliselle tuomioistuimelle annettaisiin vastaukset, jotka ovat sen kannalta hyödyllisiä ja auttavat ratkaisemaan sen käsiteltävänä olevan asian, en kuitenkaan pidä tätä välttämättömänä.

6 – Asia C-428/07, tuomio 16.7.2009 (Kok., s. I-6355, 29 kohta). Ks. myös julkisasiamies Trstenjakin tässä asiassa 3.2.2009 antama ratkaisuehdotus, erityisesti 43–53 kohta.

tai ”muussa kuin maatalouskäytössä” olleita aloja.

22. ”Maatalousmaan” käsite määritellään asetuksen N:o 795/2004 2 artiklan a kohdassa: sillä tarkoitetaan pellon, pysyvien laidunten ja pysyvien viljelmien kokonaispinta-alaa.

23. Tarkasteltaessa edellä esitettyjä säännöksiä käy ilmi, että ”tukikelpoisilla hehtaareilla” tarkoitetaan kaikkia maatalouskäytössä olleita peltoja ja pysyviä laitumia, lukuun ottamatta pysyvillä kasveilla tai metsänä olleita aloja.

24. Tämän vuoksi tarkastelen seuraavaksi a) pysyvän laitumen, b) pellon ja c) maataloustoiminnan käsitteitä.

25. Pellon ja pysyvän laitumen käsitteet määritellään asetuksen N:o 796/2004 2 artiklassa. Kansallinen tuomioistuin päättelee näiden säännösten perusteella, että maatalousaloja on käytettävä maataloustarkoituksiin. Tämän vuoksi se kysyy, riittääkö useampaan tarkoitukseen (esim. ympäristönsuojelualana) sopivan alan käytön osalta, että kyseessä on ainakin yksi maataloustarkoitus, vai onko pääasiallinen käyttötarkoitus tässä ratkaiseva.

26. Kuten edellä 21 kohdassa esitetystä ”tukikelpoisten hehtaarien” määritelmästä ja myös jäljempänä mainittavista säännöksistä kuitenkin ilmenee, on selvää, että tältä osin ratkaisevaa on alan tosiasiallinen käyttö tai ehkä se, mitä alalle on tosiasiallisesti istutettu, eivätkä alan käytön tavoitteet tai (pääasialliset) käyttötarkoitukset.

27. Asetuksen N:o 795/2004 2 artiklan e kohdasta (jossa puolestaan viitataan asetuksen N:o 796/2004 2 artiklan 2 alakohtaan) seuraakin, että ”pysyvä laidun” tarkoittaa maata, jota käytetään heinäkasvien tai muiden nurmirehukasvien kasvattamiseen joko luonnollisesti (itseuudistuva) tai viljelemällä (kylvämällä) ja joka ei ole vähintään viiteen vuoteen kuulunut tilan viljelykiertojärjestelmään, lukuun ottamatta kesannointijärjestelmiin kuuluvaa maata. Selvästikin ratkaisevaa on tosiasiallinen heinäkasvien tai muiden nurmirehukasvien kasvattaminen, lukuun ottamatta kesannointijärjestelmiin kuuluvaa maata.

28. Tältä osin on huomautettava, että kansallinen tuomioistuin totesi kyseistä maata käytettävän lampaiden kasvattamiseen. Toisin sanoen kyseistä maata tosiasiallisesti käytetään heinäkasvien tai muiden nurmirehukasvien kasvattamiseen.

29. Mikäli kyseinen maa ei siis ole vähintään viiteen vuoteen kuulunut tilan viljelykiertojärjestelmään – mikä ei käy ilmi unionin tuomioistuimen käytettävissä olevista asiakirjoista –, vaikuttaa siltä, että kyseinen maa eittämättä vastaa ”pysyvän laitumen” määritelmää, koska sitä selvästikin käytetään lampaiden laiduntamiseen.

30. ”Pellon käsitteestä” voidaan todeta, että myös se perustuu kyseisen maan tosiasialliseen käyttöön: asetuksen N:o 795/2004 2 artiklan b kohdasta (jossa puolestaan viitataan asetuksen N:o 796/2004 2 artiklan 1 alakohtaan) seuraakin, että sillä tarkoitetaan tosiasiallisesti kasvien tuotantoa varten viljeltyä maata ja kesannoitua maata tai maata, joka säilytetään maatalouden ja ympäristön kannalta hyvässä kunnossa asetuksen N:o 1782/2003 5 artiklan mukaisesti.

31. Viimeksi mainitun artiklan 1 kohdassa muun muassa säädetään, että viljelyn ja ympäristön kannalta hyvässä kunnossa säilytettävää maata on ”erityisesti maa, jota ei enää käytetä tuotantoon”.[7] Lisäksi siinä todetaan, että jäsenvaltioiden on määriteltävä hyvää maataloutta ja ympäristöä koskevat vähimmäisvaatimukset liitteessä IV esitetyn kehyksen perusteella. Mainitun liitteen kohdassa ”Huomioitavat seikat” todetaan muun muassa seuraavaa: ”Ylläpidon vähimmäistason varmistaminen ja elinympäristöjen tilan heikentymisen välttäminen”.[8]

32. Kuten totesin jo alussa eli edellä 23 kohdassa, kyseisen maan on myös oltava ”maatalouskäytössä”.

33. Maataloustoiminta on määritelty asetuksen N:o 1782/2003 2 artiklan c kohdassa: sillä tarkoitetaan ”maataloustuotteiden tuotantoa, kasvatusta tai viljelyä, myös sadonkorjuuta, lypsämistä ja tuotantoeläinten kasvatusta ja pitoa, tai maan säilyttämistä viljelyn ja ympäristön kannalta hyvässä kunnossa, kuten 5 artiklassa säädetään”.

34. Toisella kysymyksellään kansallinen tuomioistuin pyytää unionin tuomioistuinta vahvistamaan, onko ala muussa kuin maatalouskäytössä, jos sitä käytetään ”pääasiallisesti” ympäristönsuojelutarkoituksiin. Tältä osin komissio totesi perustellusti, että sen määrittelemiseksi, katsotaanko kyseinen maa

7 – Tätä säännöstä perustellaan asetuksen N:o 1782/2003 johdanto-osan kolmannessa perustelukappaleessa, josta käy ilmi, että asetuksen lainsäädännöllisenä tavoitteena on maatalousmaasta luopumisen välttäminen. Lisäksi voidaan myös viitata johdanto-osan neljänteen perustelukappaleeseen, jossa todetaan, että koska pysyvillä laitumilla on myönteisiä ympäristövaikutuksia, on aiheellista hyväksyä toimenpiteitä, joilla kannustetaan nykyisten pysyvien laidunten säilyttämiseen entisellään ja vältetään suurten alueiden muuttaminen peltomaaksi.

8 – Liitteen kohdassa ”Standardit” viitataan vähimmäiseläintiheyteen tai/ja tarkoituksenmukaisiin järjestelmiin, pysyvän laitumen suojeluun, maaston ominaispiirteiden säilyttämiseen ja haitallisen kasvillisuuden leviämisen välttämiseen maatalousmaalla.

kuuluvaksi asetuksen N:o 1782/2003 2 artiklan c kohdassa tarkoitetut edellytykset täyttävään toimintaan, on syytä todeta, että tässä määritelmässä ei pohjimmiltaan tarkoiteta ensisijaisesti maataloutta koskevaa tavoitetta. Määritelmässä käytetty ilmaisu ”tuotantoeläin” viittaa eläinten kasvatukseen ja pitoon, muttei yleiseen luonnehdintaan ”maataloustuotteiden tuotanto, kasvatus tai viljely”. Itse asiassa se, että kansallisen tuomioistuimen mukaan lampaita kasvatetaan kyseisellä maalla voittoa tavoitellen, osoittaa maataloustoimintaa harjoitettavan. Voidaan todeta, että laiduntaminen hyötyeläimillä tulojen hankkimiseksi on perinteistä maataloustoimintaa.

35. En myöskään katso, että tässä yhteydessä merkitystä on sillä, onko viljelijän kyseisen maan käytön osalta noudatettava ympäristönsuojeluviranomaisten ohjeita ympäristönsuojelutavoitteiden saavuttamiseksi. Jotta viljelijä voi ilmoittaa ”tukikelpoisia hehtaareita”, edellytyksenä on, että kyseistä maata voidaan pitää hänen tilaansa kuuluvana asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklassa tarkoitetulla tavalla.

36. Edellä 19 ja 20 kohdasta seuraa, että maatalousalan tai maataloustoiminnan ja ympäristönsuojelunäkökohtien välillä ei ole ristiriitaa. [9] Lisäksi voidaan perustellusti väittää, että nyt käsiteltävänä olevassa asiassa ympäristönsuojelu ei ole itsenäistä toimintaa vaan tavoite, jonka Euroopan unioni ja/tai jäsenvaltio pyrkivät saavuttamaan – myös maataloustoiminnassa.

37. Viranomaisten ohjeiden merkityksestä voidaan todeta, että asetuksen N:o 1782/2003 3 artiklan 2 kohdassa säädetään, että ”toimivaltaisen kansallisen viranomaisen on esitettävä viljelijälle luettelo noudatettavista lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksesta”. Pelkästään sen, että viljelijän on

9 – Havainnollisuuden vuoksi haluan todeta, että nykyisin sovellettava lainsäädäntö tukee tässä ratkaisuehdotuksessa esittämääni tulkintaa. Viittaan yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä sekä asetusten (EY) N:o 1290/2005, (EY) N:o 247/2006, (EY) N:o 378/2007 muuttamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1782/2003 kumoamisesta 19.1.2009 annettuun neuvoston asetukseen (EY) N:o 73/2009 (EUVL L 30, s. 16). Tämän asetuksen 34 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan ”tukikelpoisella hehtaarilla” tarkoitetaan mm. maatalousmaata, jota käytetään maataloustoimintaan tai ”silloin kun maata käytetään myös muuhun kuin maataloustoimintaan, sitä käytetään valtaosin maataloustoimintaan”. Asetuksen (EY) N:o 795/2004 muuttamisesta 6.5.2009 annetun komission asetuksen (EY) N:o 370/2009 (EUVL L 114, s. 3) 1 artiklan 3 kohdassa puolestaan säädetään, että kyseistä maatalousmaata katsotaan käytettävän valtaosin maataloustoimintaan, ”jos maataloustoimintaa voidaan harjoittaa ilman että muun kuin maataloustoiminnan teho, luonne, kesto ja ajankohta haittaa sitä merkittävästi”. Lisäksi asetuksen N:o 73/2009 34 artiklan 2 kohdan b alakohdasta seuraa, että ala, joka oli tukikelpoinen tilatukijärjestelmän mukaisesti vuonna 2008, on edelleen tukikelpoinen, vaikka se ei enää täyttäisikään tukikelpoisuusmääritelmän vaatimuksia tiettyjen kyseisessä kohdassa mainittujen ympäristösäädösten täytäntöönpanon vuoksi.

noudatettava ohjeita, ei pitäisi estää häntä harjoittamasta maataloustoimintaa itsenäisesti kyseisellä maalla.

38. Kuten Niedermair-Schiemann ja Puolan hallitus totesivat perustellusti, maataloustoiminta ei periaatteessa ole koskaan täysin rajoituksetonta ja viljelijöiden on täytettävä monenlaisia edellytyksiä, myös ympäristöön liittyviä ja varsinkin täydentävien ehtojen osalta.

39. Yhdyn komission näkemykseen, jonka mukaan pääasian olosuhteet ovat ihanteellinen esimerkki ekologisesta maataloudesta. Niedermair-Schiemannin itsenäinen maataloustoiminta eli lampaiden kasvattaminen täyttää ympäristönsuojelun tavoitteet. Olisikin epäjohdonmukaista, jos tätä ihanteellista esimerkkiä kestävästä maataloudesta pidettäisiin muuna kuin maataloustoimintana nimenomaan sen ekologisen luonteen vuoksi. Tältä osin on syytä muistaa, että asetuksen N:o 1782/2003 ja vuonna 2003 toteutetun yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksen tarkoituksena oli tehdä Euroopan maataloudesta kestävämpää, kilpailukykyisempää ja paremmin markkinat huomioon ottavaa.[10] Lisäksi Niedermair-Schiemann totesi, että lampaiden kasvattamiseen käytettävä maa on usein maatalouden ja ympäristön näkökulmasta erikoislaatuista: se on maata, jonka käyttöön kohdistuu tuskin mitään taloudellista mielenkiintoa (kyseessä ovat huonosatoiset alat) ja jonka käyttö on maanomistajan edun mukaista, ja pyrkimyksenä on säilyttää sen ekologinen arvo.

40. Lisäksi voidaan todeta ennakkoratkaisupyynnöstä käyvän ilmi, että ympäristönsuojelutarkoituksiin käytettävä maa otetaan myös huomioon myönnettäessä tilatukia itävaltalaisissa ja ranskalaisissa tukiohjelmissa.

41. Edellä esitetystä seuraa, että ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että kyseessä on asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu ”maatalousala” myös silloin, kun sitä tosin käytetään maataloustarkoituksiin (lampaiden laiduntamiseen), mutta se palvelee pääasiallisesti maisemanhoidon ja ympäristönsuojelun tavoitteita. Toiseen kysymykseen on vastattava, että ala on edelleen asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla maatalouskäytössä, vaikka maataloustoiminta palveleekin pääasiallisesti ympäristönsuojelutarkoituksia ja vaikka viljelijän on noudatettava ympäristönsuojeluviranomaisten ohjeita.

10 – Ks. tältä osin myös Norer, R., *Rechtsfragen der Reform der Gemeinsamen Agrarpolitik 2003, Einheitliche Betriebsprämie und Cross Compliance in europa-, verfassungs-, verwaltungs- und zivilrechtlicher Analyse*, NWV, Wien – Graz, 2007, s. 13 ja sitä seuraavat sivut.

2. Kolmas kysymys

42. Kansallisen tuomioistuimen kolmas kysymys koskee sitä, edellyttääkö maatalousalan katsominen tilaan kuuluvaksi (asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu tilan maatalousala), a) että se on tilan käytettävissä vastiketta vastaan vuokrasopimuksen tai muun vastaavanlaisen väliaikaisen liiketoimen perusteella, b) jos näin ei ole, vaikuttaako alan luokittelemiseksi tilan maatalousalaksi se, että alat annetaan tilan käyttöön vastikkeetta tai vain ammatillisen yhteisön maksuja vastaan käytettäviksi tietyllä tavalla ja rajoitetun ajan ympäristönsuojelutavoitteiden mukaisesti ja c) jos a kohtaan vastataan myöntävästi, vaikuttaako alan luokittelemiseksi tilan maatalousalaksi se, että viljelijä on velvoitettu suorittamaan kyseisellä maalla tiettyjä toimenpiteitä korvausta vastaan.

43. Koska – kuten edellä on todettu – nyt käsiteltävänä olevassa asiassa on kyse maatalousalasta, joka on myös maatalouskäytössä, kansallinen tuomioistuin pyytää unionin tuomioistuimelta tiettyjä tietoja, jotka koskevat maatalousalan katsomista tilaan kuuluvaksi.

44. Kysymys alan katsomisesta maatilaan kuuluvaksi voi aiheuttaa ongelmia varsinkin tilanteissa, joissa useat viljelijät vetoavat samaan alaan, vaikka kyseinen maa ei olekaan yhteisessä käytössä. Asianlaita ei kuitenkaan ole näin nyt käsiteltävänä olevassa asiassa. Tässä tapauksessa kysymyksen alan katsomisesta tilaan kuuluvaksi esitti kansallinen tuomioistuin alan käytön edellytysten yhteydessä.

45. Asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohdan mukaan ”tukikelpoisilla hehtaareilla” tarkoitetaan ”tilan” maatalousalaa.

46. Asetuksen 2 artiklan b kohdan mukaan ”tilalla” tarkoitetaan kaikkia viljelijän johtamia (saksaksi ”verwaltet”), saman jäsenvaltion alueella sijaitsevia tuotantoyksiköitä.

47. Lisäksi 44 artiklan 3 kohdassa säädetään, että maatalousalan ”on oltava viljelijän käytössä vähintään 10 kuukautta”.

48. Asetukset N:o 1782/2003, N:o 795/2004 ja N:o 796/2004 eivät sisällä ilmaisujen ”johtama” ja ”olla – – käytössä” määritelmiä.

49. Kuten Saksan hallitus totesi, asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklasta seuraa, että alan (tukikelpoista hehtaarimäärää vastaavien viljelylohkojen) on oltava käytössä, ja viljelijän on käytettävä sitä maataloustarkoituksiin. Viljelijä johtaa tuotantoyksikköä, jos hän käyttää sitä maataloustarkoituksiin omissa nimissään. Näin ollen sopimuspuolet voivat periaatteessa vapaasti järjestää oikeussuhteet, jotka toimivat alan käytön perustana. Kansallisen tuomioistuimen on tarkistettava, onko kyseessä maatalouskäyttö viljelijän nimissä, ottamalla huomioon kaikki asiaa koskevat merkitykselliset seikat.

50. Yhdyn myös komission näkemykseen, jonka mukaan omistusoikeutta koskevat yksityiskohdat tai tietty sopimusjärjestely – esimerkiksi vuokrasopimus tai korvaus, jonka perusteella viljelijä voi ilmoittaa alan – eivät ole tässä suhteessa ratkaisevia. Lisäksi lienee asianmukaista huomauttaa, että asetuksen N:o 1782/2003 46 artiklan 2 kohdassa, joka kuuluu samaan asetuksen jaksoon kuin 44 artikla, yhteisön lainsäätäjä nimenomaisesti sääti tukioikeuksien siirron yhteydessä tietyistä sopimusjärjestelyistä, toisin sanoen tukioikeuksien vuokrauksesta ja muista samantyyppisistä liiketoimista sekä lopullisesta siirrosta. [11]

11 – Tältä osin ks. asia C-470/08, van Dijk, tuomio 21.1.2010 (Kok., s. I-603) ja asia C-434/08, Harms, tuomio 20.3.2010 (Kok., s. I-4431).

51. Asetuksen N:o 1782/2003 44 artikla ei kuitenkaan selvästikään kohdistu näihin seikkoihin. Tämän vuoksi yhdyn kansallisen tuomioistuimen näkemykseen, jonka mukaan tilan käyttöoikeus voi olla olemassa muutoinkin kuin pelkästään vuokrasopimuksen tai muun vastaavanlaisen liiketoimen perusteella.

52. Kuten Puolan hallitus totesi perustellusti, kyseisen maan juridinen omistusoikeus on siviilioikeudellinen kysymys, jonka tarkastelutavassa on jäsenvaltiokohtaisia eroja. Jos se olisi merkityksellinen asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan tulkinnan yhteydessä, vaarana olisi, että sitä sovellettaisiin epäyhtenäisellä tavalla 27 jäsenvaltiossa.

53. Seuraavaksi kansallinen tuomioistuin ottaa esille kysymyksen siitä, onko ala, joka annetaan tilan käyttöön vastikkeetta taikka ainoastaan ammatillisen yhteisön maksuja vastaan maatalouskäyttöön, jota rajoitetaan ajallisesti ja käyttötavan suhteen, tilan maatalousala.

54. Tältä osin mutta myös edellä mainitun vuokrasopimusta koskevan kysymyksen osalta kansallinen tuomioistuin totesi, että juuri lampaidenkasvattajat käyttävät maatalousaloja perinteisesti usein laajaperäisesti ja

vastikkeetta tapaoikeuteen perustuvan omistajan hyväksynnän perusteella. [12]

ei tehdä kahta hakemusta. Ennakkoratkaisupyynnön perusteella kuitenkin vaikuttaa siltä, että kyseistä maata käyttää ainoastaan yksi viljelijä eli Niedermair-Schiemann ja hänellä on vain osittainen oikeus käyttää kyseistä maata.

55. Komissio totesi perustellusti alojen antamisesta käyttöön rajoitetuksi ajaksi ympäristönsuojelutavoitteiden mukaisesti, että asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 3 kohdassa edellytetty 10 kuukauden ajanjakso tarkoittaa, että viljelijän on voitava käyttää kyseistä maata maataloustoimintaansa vähintään 10 kuukautta. Tähän kuitenkin sisältyy maan säilyttäminen viljelyn ja ympäristön kannalta hyvässä kunnossa. Tämän vuoksi käytön ollessa rajoitettua on välttämätöntä, että rajoitusten voimassa ollessa maa on edelleen maatalouskäytössä, jota ilman sitä ei voitaisi luokitella tilan maatalousalaksi.

57. Alaa ei tosin voida käyttää 10 kuukautta vuodesta, koska käyttö on ajallisesti rajoitettua. On kuitenkin riittävää, että tänä aikana ala ei ole muussa maatalouskäytössä ja että tila voi käyttää 10 kuukauden aikana saadun maa-alan tuotoksen eläinten ravintona. Kansallinen tuomioistuin on oikeassa katsoessaan, että näin ollen nyt käsiteltävänä olevassa asiassa maatalouskäyttö oli edelleen mahdollista huolimatta käyttöä koskevasta rajoituksesta. Siten kyseinen maa oli maatalouskäytössä silloinkin, kun käyttö oli rajoitettua.

56. Kuten neuvoston asetuksen (EY) N:o 146/2008 [13] johdanto-osan toisesta perustelukappaleesta seuraa, asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 3 kohdassa pyritään varmistamaan, että samasta maa-alasta

58. Näin ollen yhdyn Niedermair-Schiemannin näkemykseen, jonka mukaan alan katsomiseksi tilaan kuuluvaksi riittää, että alaa tosiasiallisesti käyttävä viljelijä 1) voi sulkea pois kolmansien osapuolten samanaikaisen käytön mahdollisuuden, 2) voi myydä työnsä tuloksia 3) joutumatta kokonaan kolmannen osapuolten tekemien päätösten alaiseksi.

12 – Ks. tältä osin myös edellä 39 kohta.

13 – Yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä annetun asetuksen (EY) N:o 1782/2003 ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahaston) tuesta maaseudun kehittämiseen annetun asetuksen (EY) N:o 1698/2005 muuttamisesta 14.2.2008 annettu asetus (EUVL L 46, s. 1).

59. Vastauksena kolmannen kysymyksen ensimmäiseen ja toiseen osaan (a ja b kohtaan) katsonkin, että maatalousalan katsominen tilaan kuuluvaksi ei edellytä, että se on tilan käytössä vastiketta vastaan vuokrasopimuksen tai muun vastaavanlaisen väliaikaisen liiketoimen perusteella. Alan luokittelemiseksi tilan maatalousalaksi ei myöskään vaikuta se, että alat annetaan tilan käyttöön vastikkeetta tai vain ammatillisen yhteisön maksuja vastaan käytettäviksi ympäristönsuojelutavoitteiden mukaisesti tietyllä tavalla ja rajoitetun ajan.

60. Koska kolmannen kysymyksen ensimmäiseen osaan (a kohta) vastattiin kieltävästi, periaatteessa ei ole tarpeen vastata kolmanteen osaan (c kohta). Tarkastelen sitä kuitenkin täydentävänä tietona ja otan esille seuraavat näkökohdat. Kuten edellä totesin, viralliset sopimussuhteet eivät ole tältä osin merkityksellisiä, vaan ratkaisevia ovat viljelijän tosiasialliset käyttöoikeudet. Ei ole ratkaisevaa, että viljelijä on nimetty ”toimeksiannon vastaanottajaksi” (ranskaksi ”le mandataire”). Mikäli viljelijä siis harjoittaa maataloustoimintaa itsenäisesti kyseisellä maalla riippumatta siitä, saako hän lisäkorvauksen, kyseinen maa katsotaan tilaan kuuluvaksi. Ennakkoratkaisupyynnön perusteella vaikuttaa siltä, että korvaus ei ole palkka laiduntamisesta vaan vaikeuslisä, koska kyseisen maan viljely on ekologisista syistä suoritettava tietyllä, erittäin kalliilla tavalla; ilmeisesti kyseinen lisä jokseenkin kattaa huonosatoisten alojen käytöstä aiheutuvat lisäkustannukset. Laiduntaminen itsessään palvelee kuitenkin maatilaa, sillä lampaat olisi muuten ruokittava muualla.

61. Nähdäkseni ennakkoratkaisupyynnöstä seuraa, että nyt käsiteltävänä olevassa asiassa viljelijän on ollut mahdollista harjoittaa lampaiden kasvattamista itsenäisesti kyseisellä maalla.

62. Vastauksena kolmannen kysymyksen kolmanteen osaan (c kohtaan) katsonkin, että siihen, että ala kuuluu tilaan, ei vaikuta se, että viljelijä on velvoitettu suorittamaan kyseisellä maalla tiettyjä toimenpiteitä korvausta vastaan.

IV Ratkaisuehdotus

63. Ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalzin esittämiin kysymyksiin seuraavasti:

1) Kyseessä on yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä sekä asetuksen (ETY) N:o 2019/93 ja useiden muiden asetusten muuttamisesta 29.9.2003 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu ”maatalousala” myös silloin, kun alaa käytetään maataloustarkoituksiin (lampaiden laiduntamiseen), mutta se palvelee pääasiallisesti maisemanhoidon ja ympäristönsuojelun tavoitteita.

2) Ala on edelleen asetuksen N:o 1782/2003 44 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla maatalouskäytössä, vaikka maataloustoiminta palveleekin pääasiallisesti ympäristönsuojelutarkoituksia ja vaikka viljelijän on noudatettava ympäristönsuojeluviranomaisten ohjeita.

3) Maatalousalan katsominen tilaan kuuluvaksi ei edellytä, että se on tilan käytettävissä vastiketta vastaan vuokrasopimuksen tai muun vastaavanlaisen väliaikaisen liiketoimen perusteella. Alan luokittelemiseen tilan maatalousalaksi ei myöskään vaikuta se, että alat annetaan tilan käyttöön vastikkeetta tai vain ammatillisen yhteisön maksuja vastaan käytettäviksi ympäristönsuojelutavoitteiden mukaisesti tietyllä tavalla ja rajoitetun ajan. Siihen, että ala kuuluu tilaan, ei vaikuta se, että viljelijä on velvoitettu suorittamaan kyseisellä maalla tiettyjä toimenpiteitä korvausta vastaan.